

עת"א 64039/07/22 - רוני אליהו נגד שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 64039-07-22 אליהו(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח'

לפני כבוד השופט מיכאל קרשן
העותר
נגד
המשיבים
1. שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר
2. מדינת ישראל

פסק דין

1. העותר מרצה עונש מאסר של 16 שנים בגין הרשעתו בעבירות מין, מרמה ועוד. הוא החל לרצות את מאסרו ביום 19.12.2021 ועתיד לסיים אותו ביום 9.9.2026. העותר מסווג בקטגוריה א' - "אסירים שאין להוציאם לחופשה משיקולים של סכנה לשלום הציבור או לביטחון המדינה", בשל העבירות בהן הורשע, בהתאם להוראות פקודת נציבות שירות בתי הסוהר מס' 04.40.00 בענין "חופשות אסירים" (להלן: **פקודת החופשות**).

2. מזה תקופה מבקש העותר לצאת לחופשה חריגה לצורך ביקור אשתו החולה בסרטן ומחלות קשות נוספות.

3. ביום 26.2.2019 דחה חברי, כב' השופט ע' קובו, עתירה שהגיש העותר בעניין זה, באומרו, בין היתר, את הדברים הבאים (עת"א 1482-02-19):

"לאחר ששמעתי את טיעוני הצדדים ועיינתי בחוות דעת מב"ן סבורני כי ראוי שהשב"ס יבצע בחינה נוספת של עניינו של העותר. חוות דעת מב"ן התייחסה לבקשתו של העותר לחופשה חריגה ומב"ן לא המליץ על כך. יחד עם זאת, נראה כי החלטת שב"ס נסמכה באופן בלעדי על התנגדות מב"ן, ונראה כי לא נעשה איזון או שכלול של מצבה הבריאותי של אשתו של העותר... יש לתת את הדעת לכך שבחופשה חריגה יש לשקול אף נסיבות הומנטריות מיוחדות, ובהקשר זה סבורני כי ראוי ששב"ס יבחן שוב את עמדתו בהתחשב במצבה הבריאותי של אשתו."

4. לאחר ששב"ס בחן פעם נוספת את בקשת העותר ומצא לדחותה, הגיש העותר עתירה נוספת (עת"א 15268-04-19) אשר נדונה על ידי חברי כב' השופט ע' דרויאן-גמליאל. בית המשפט קבע בפסק דינו בעתירה זו כי חוות דעת מב"ן וחוות דעתם העדכנית של גורמי הטיפול מציגות את העותר כאדם מסוכן ומניפולטיבי, שאינו מעוניין בטיפול, ובהסתמך על אלה דחה את העתירה.

העותר ביקש לערער על פסק דין זה, וביום 26.5.2019 נדחתה בקשתו בידי כב' השופט ד' מינץ (רע"ב 3492/19). בית המשפט העליון ציין בהחלטתו כי **החלטת שב"ס שלא לאפשר לעותר לצאת לחופשה התבססה ברובה על חוות דעת מב"ן**, שלפיה בשל מאפייני אישיותו של העותר לא ניתן להמליץ על יציאתו לחופשה חריגה, ללא גורמי תמיכה שיכולים להוות גורם פיקוחי מתאים.

5. בחלוף תקופה שב העותר וביקש חופשה חריגה על מנת לבקר את אשתו החולה, בטענה כי מצבה הרפואי החמיר. ביום 27.7.2022 דחה סגן מפקד מחוז מרכז בשב"ס את בקשת העותר בציינו כי הבקשה אינה עומדת בהוראות פקודת החופשות מן הטעם שאשת העותר אינה בסכנת חיים ממשית, ובנוסף עמדת מב"ן טרם נתקבלה ומשטרת ישראל אינה ממליצה לקבל הבקשה בשל היעדר המלצה של גורמי הטיפול.

6. לקראת הדיון בעתירה התקבלה עמדת מב"ן בעניינו של העותר, בזו הלשון:

"נבדק לאחרונה בתאריך 24.10.221 בב/ס 'רימונים', מסוכנותו המינית נותרה בינונית. ביחס לחופשות: לאחר קבלת פראפרזה מודיעינית בעניינו ולאחר שיחה טלפונית עם קצין עתירות איתי אסולין בה הרכיב מעט את המידע המודיעיני שנמסר, עולה כי אין במידע המודיעיני להשליך על מסוכנותו המינית לטווח קצר. לאור האמור אין התנגדות ליציאתו לחופשה חריגה בתנאים מגבילים".

7. לאור האמור בחוות דעת מב"ן העדכנית בעניינו של העותר ביקשתי את המשיב לשקול בשנית את עמדתו בנוגע לבקשת העותר. לקראת הדיון השני שקיימתי בעתירה הודיע המשיב שעמדתו נותרה כשהייתה.

טענות הצדדים

8. העותר, שאינו מיוצג בעתירה זו, הבהיר כבר בדיון הראשון בעתירה כי אינו טוען שאשתו בסכנת חיים. לדבריו, מן הראוי היה לאפשר לו חופשה חריגה לנוכח מצבה הרפואי החמור של אשתו, שאינו מאפשר לה לבקר בבית האסורים כבר שלוש שנים ויותר. עוד טען העותר כי לפני כשנה אושרה לו חופשה חריגה אך הוא לא ניצל משום שאשתו התאשפזה בבית החולים (לטענה אחרונה זו, המוכחשת בידי המשיבים, לא הוצגה אסמכתא).

9. ב"כ המשיבים, עו"ד שחף קלינמן שמעוני, בקשה לדחות את העתירה. לטעמה לא הוצג בסיס להתערבות בית המשפט בהחלטת שב"ס, שכן אשת המשיב אמנם במצב קשה אך אינה עומדת בתנאים של מחלה אנושה. לדעת ב"כ המשיבים, בנסיבות העניין העותר אינו זכאי להיבנות מן העילה של נסיבות הומניטריות חריגות, המופיעה בפקודת החופשות, השמורה למצבים אחרים. עוד טענה ב"כ המשיבים כי בית המשפט צריך לבחון בהליך זה את סבירותה של ההחלטה המינהלית, ולא לשים עצמו בנעליו של מקבל ההחלטה. ב"כ המשיבים הגישה לעיוני מידע מודיעיני חסוי בעניינו של העותר (סומן במ/1) וכן פסיקה.

דין והכרעה

10. כידוע, לאסירים אין זכות קנויה לצאת לחופשה. ההחלטה לאפשר יציאה לחופשה ולקבוע את תנאיה מסורה לשיקול דעתם של הגורמים המוסמכים בשב"ס ולא בנקל יתערב בית המשפט בשיקול דעתם בכגון דא [ראו, מני רבים, רע"ב 6630/19 סואעד נ' שירות בתי הסוהר (26.11.2019)].

11. מובן, ואין צריך לומר, כי על שב"ס לקבל החלטתו בעניין זה על יסוד איזון בין מכלול השיקולים הרלוונטיים, ובכפוף להוראות הרלבנטיות בפקודת החופשות ובתקנות בתי הסוהר, התשל"ח-1978.

12. פרק ח' בפקודת החופשות מסדיר את התנאים ליציאת אסיר לחופשה מטעמים מיוחדים.

סעיף לח.2 מונה רשימה של טעמים מיוחדים שיכולים להצדיק יציאה לחופשה מיוחדת, ובהם **מחלה אנושה של קרוב משפחה** (סעיף קטן ה').

13. העותר אינו טוען כי אשתו מצויה ב"סכנת חיים", ואולם הכול מסכימים כי מצבה הרפואי חמור וקשה.

צמד המלים "מחלה אנושה" צריך לדעתי להתפרש כפשוטו: כל אימת שקרוב משפחה של אסיר (ברמת הקרבה המפורטת בפקודת החופשות) חולה במחלה שמסכנת את חייו ניתן לבחון את בקשתו לצאת לחופשה מטעמים מיוחדים. אין בפקודת החופשות דרישה כי מחלת הקרוב צריכה להיות כזו שתסכן את חייו **באופן מיידי**.

והנה, במסמך הרפואי שצורף לעתירה, מסמך שהמשיב לא חלק על תוקפו, נרשם במפורש כי חלק מתחלואיה (הרבים והקשים) של אשת העותר הם "**מסכני חיים**". המשיבים לא הציגו לעיוני חוות דעת רופא שב"ס ובה הסבר למסקנתו כי אשת העותר אינה נמצאת ב"סכנת חיים ממשית", ואין לי אלא לקבוע כי העותר עמד בתנאי הנדרש לשם בחינת בקשתו לחופשה חריגה.

14. נוכח המסקנה אליה הגעתי לא נדרשתי לבחון האם בעניינו של העותר מתקיימת עילה נוספת שמאפשרת הוצאה לחופשה חריגה, בהתקיים **נסיבות הומניטאריות חריגות ומיוחדות** (סעיף קטן י"ג).

15. כזכור, התנגדותם המרכזית של המשיבים לאפשר לעותר חופשה חריגה נשענה על חוות דעת מב"ן, שבמשך תקופה קבעו כי המשיב מסוכן במידה כזו שאינה מאפשרת להמליץ על הוצאתו לחופשה חריגה. אלא, שבמסגרת הדיון בעתירה שינה מב"ן את המלצתו בנוגע לעותר וקבע כי ניתן להוציאו לחופשות.

16. בנסיבות אלה כל שנותר לדון הוא בסבירותה של חוות דעת משטרת ישראל, שעודנה סבורה כי אין לאפשר לעותר חופשה חריגה, בשל היעדר המלצה של גורמי הטיפול ונוכח קיומן של ידיעות מודיעיניות בעניינו.

בחנתי את הידיעות המודיעיניות אשר הוגשו לעיוני במהלך הדיון השני בעתירה וסומנו במ/1. אינני סבור כי די בהן כדי לבסס את המסקנה שלא ניתן לסמוך על העותר שיחזור מחופשתו החריגה או שיפעל במהלכה באופן המסכן את שלום הציבור. מבלי לחשוף את תוכן הידיעות אומר כי לא מצאתי קשר רציונאלי בין האמור בהן למסקנה שמבקשים להסיק מהן. במיוחד דברים אמורים בנוגע לידיעה שמספרה 4111253.

ואשר לטיפול, אמנם אין עסקינן באסיר שעובר הליך טיפולי משמעותי, ואולם מתשובת המשיבים לעתירה עלה, בין היתר, כי העותר חוסר תפקודו הכללי בכלא קשור למצבו הרפואי וכי בחודשים יולי 2021 - דצמבר 2021 השתתף העותר בקבוצה פסיכו-חינוכית לעברייני מין. לא ניתן אפוא לומר שהעותר אינו משתף פעולה כלל עם גורמי הטיפול.

17. הנני סבור כי נוכח כל האמור מעלה, ולאור הזמן הרב בו מבקש העותר לצאת לחופשה חריגה באותו עניין ונדחה בעיקר בשל עמדת מב"ן, החלטת המשיבים לא לאפשר למשיב חופשה חריגה על מנת לבקר את אשתו החולה - חורגת ממתחם הסבירות ומצדיקה את התערבותו של בית המשפט.

אני מורה אפוא למשיבים להוציא את העותר לחופשה חריגה בתנאים אותם יקבעו (כמובן תוך התחשבות בכלל נתוני האסיר), ולעשות כן תוך חודש ימים.

ניתן היום, א' חשוון תשפ"ג, 26 אוקטובר 2022, בהעדר הצדדים.